

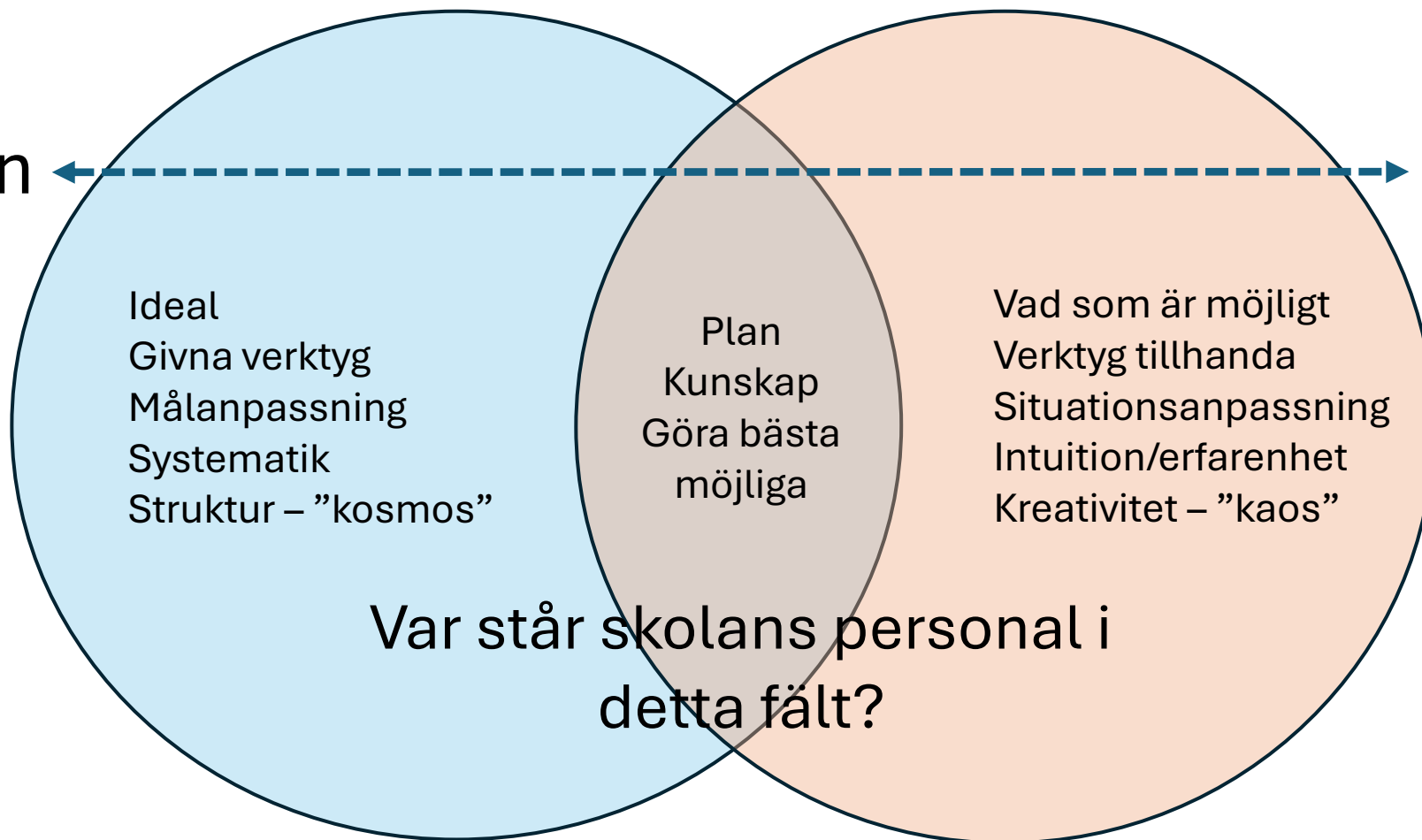
”Så skapas förutsättningar för
undervisningsutveckling i
skolans och lärarnas vardag”

Stockholms
stad

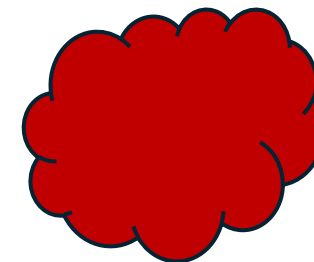
”Det vilda tänkandet” Två sinnebilder

Ingenjören

Brikolören

(hantverkaren, fixaren)

”Så skapas förutsättningar för
undervisningsutveckling i
skolans och lärarnas vardag”

Skolans natur

Tid & prioriteringar

Tillit & förtroende

Fokus på undervisnings-
utvecklingen

Stockholms
stad

Skolans natur

Hög friktion

- Möten
- Krav
- Olikheter

Omfamna det motsägelsefulla

- Tvång och frihet
- Behov och resurser
- Oförutsägbarhet och förutsägbarhet
- Kollektiv och individ

Bilder på skola och elever är från Hägerstens hembygdsförening

Det enkla, det komplicerade och det komplexa

- Enkla saker
 - Hälsa på varandra
 - Rutinhandlingar
 - Göra en sallad
- Komplicerade saker
 - Schema
 - Tjänstefördelning
 - Prioritera i arbete
- Komplexa saker
 - Undervisning
 - Relationell
 - Hanteverksmässig
 - Akademisk

Varför är det viktigt att förstå att skolan är en komplex verksamhet till sin natur?

En komplex verksamhet behöver annan styrning än en enkel!

Tillit som nyckelord! Tillförlitlighet som signalvärde!

- Arbetsorganisationen är nödvändig
- Gör det enkla, fixa det komplicerade
- Minska onödiga störningar

Utrymme för det komplexa

- Lärande
- Reflektion
- Relationsbygge
- Omdöme
- Kreativitet

Ett praktiskt exempel

Den önskade reflektionen – vad, varför och hur?

Föreläsa för
ledningsgrupp

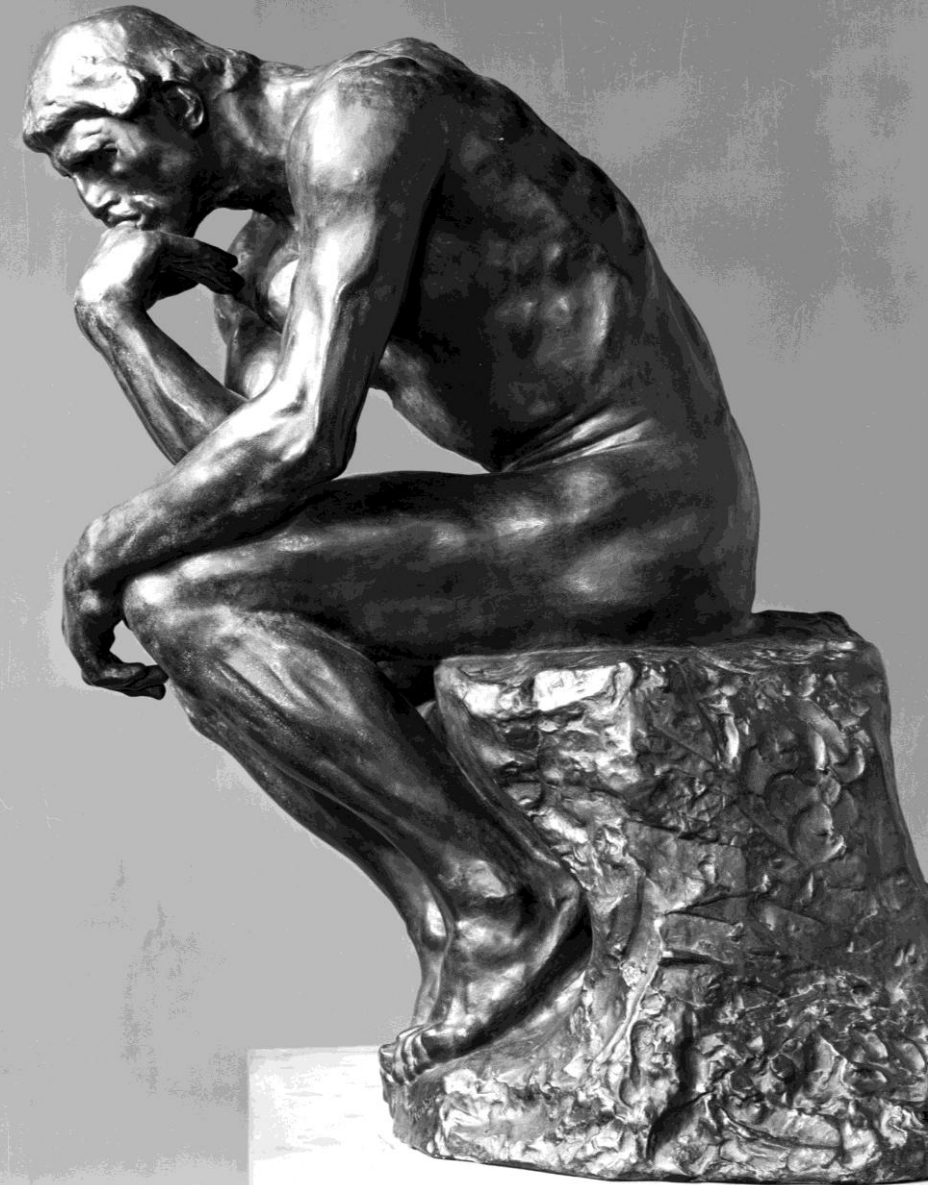
Skapa
förståelse

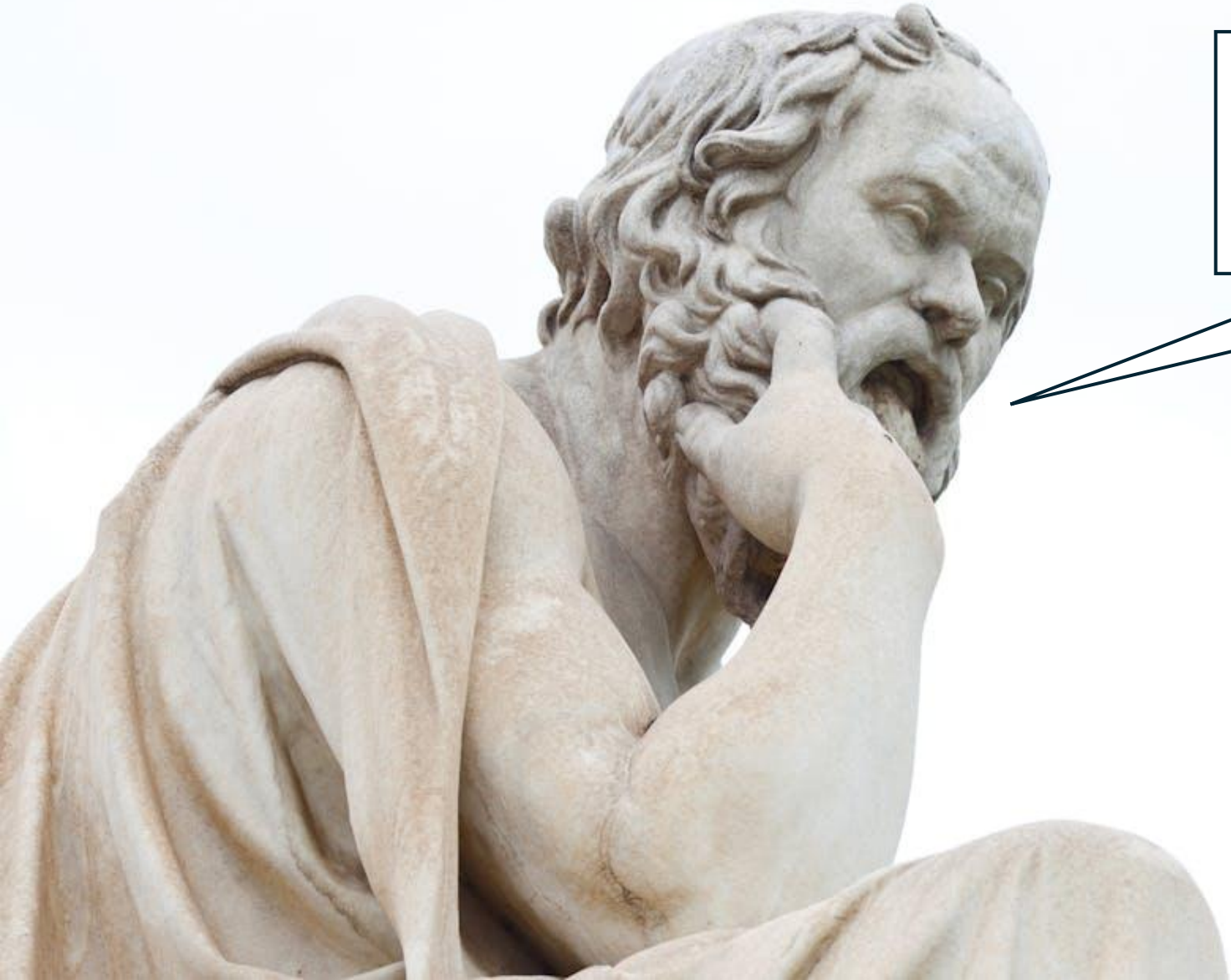
Praktisera i
ledningsgrupp

Stöd genom
samtalsledning

Genomföra i
arbetslag

Gemensam
reflektion

*Det oreflekterade livet är
inte värt att leva.*

Genom att noga tänka igenom
en svår fråga...

... får vi syn på mönster...
... och det ger förståelse...
... som framtida handlingar kan
vila på!

”Den reflekterande praktikern”

(Donald Schön, 1983)

Reflektera i handling

- Tänker under händelsen
- Fattar beslut om handling
- Agerar omedelbart
- Bygger på ”tyst kunskap”

Reflektera över handling

- Tänker på det som hänt
- Ofta problemrelaterat
- Analys, se mönster
- Komma med alternativa lösningar
- Hjälper en att processa känslor och ger nya handlingsalternativ
- Mål professionsutveckling

Bra för vår arbetsmiljö!
Skapar beprövad
erfarenhet!
Löser problem!
Gör oss mer kreativa.

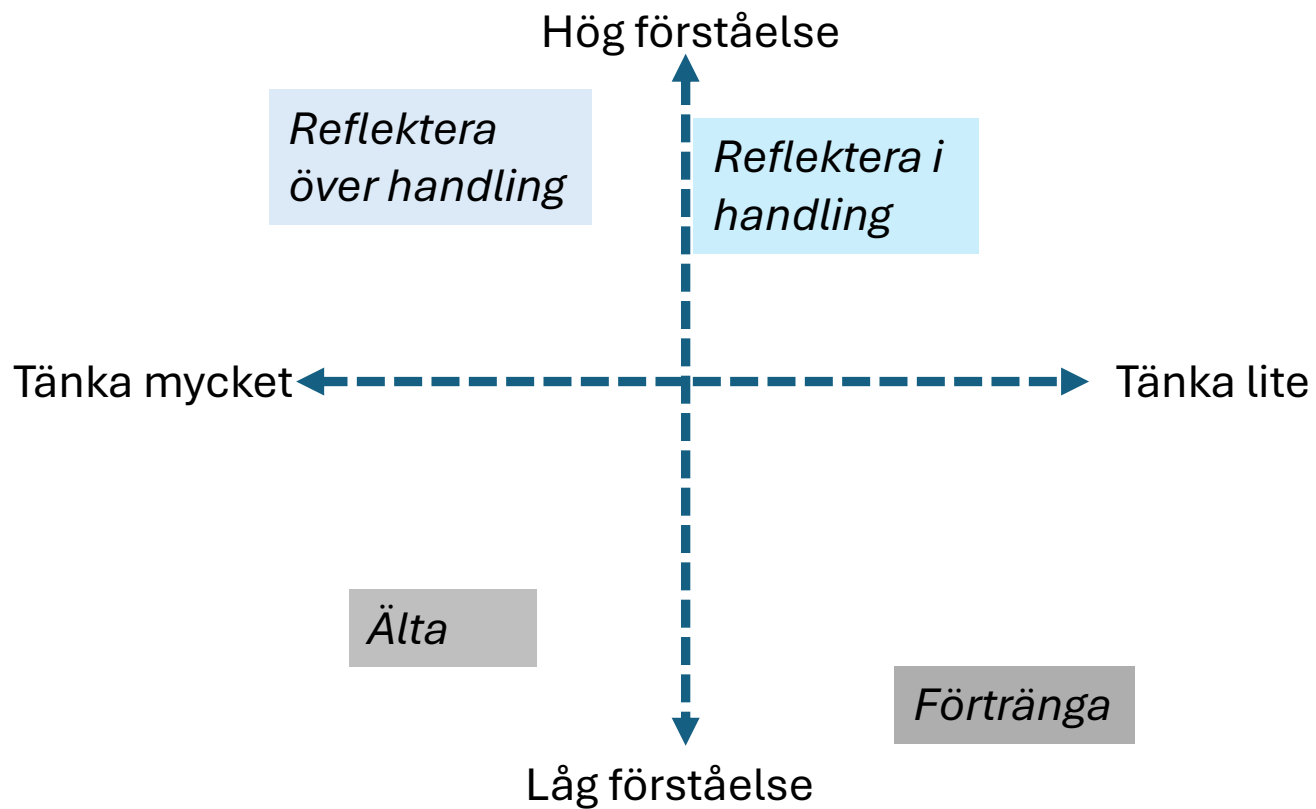
Hur reflekterar man?

För många – ofrånkomligt!

Personligt

Situations- och känslobundet

Sällan tidsbundet – gör ej på beställning

Att reflektera – What-metoden (Borton 1970)

What? (Vad)

...hände?
...gjorde jag?
...ville jag åstadkomma?
...fick det för
konsekvenser?
...tänkte/kände andra?
...var bra och dåligt?

So what? (Så vad)

...berättar det här om
relationerna mellan mig
och...
...byggde jag mina
handlingar på?
... borde jag ha gjort?
...kan jag tillföra för nya
perspektiv?
...har jag fått för ny
förståelse?

Now what? (Nu då – vad...)

...behöver jag göra för
att förbättra
situationen?
...behöver jag tänka på
för att det här ska gå
bra?
...kan detta få för
konsekvenser?
... kan jag ta med mig till
andra sammanhang?

Dåtid

Nutid

Framtid

Tid & prioriteringar

Det är lätt att gå sig förlorad i alla mätningar och lagkrav. Att låta systematiskt arbetsmiljöarbete och systematiskt kvalitetsarbete gå hand i hand är en god hjälp

- Alla krav på skolan. Skolan i lagstiftningens smältdegel.
- Vem går först, eleven eller läraren? Helst båda.
- Hur sammanför man olika systematiska arbetsprocesser?

KONSTNÄRLIG
PORTAL FRÅN
CA 1930

Skolan i lagstiftningens smältdegel

Lagar som styr skolan

- Skollagen & skolförordningen
- Arbetsmiljölagen
- Diskrimineringslagen
- Barnkonventionen
- Kommunallagen, förvaltningslagen
- Tryckfrihetsförordningen med Offentlighetsprincipen
- med flera

Krav på systematiska arbetsätt

- ← Undervisning
Säkerhet/beredskap
- ← Elevhälsa
Kränkningar/dis-
kriminering
- ← Fysisk arbetsmiljö
Socioorganisatorisk
Arbetsmiljö
- ← Brandsäkerhet
Ekonomi

Vad gör alla krav på systematiska arbetssätt med oss?

Bra saker

Stöd i arbetet

Medvetandegör

Bidrar till kvalitet

Dåliga saker

Stress (tid är en begränsad resurs)

Goda intentioner men orimliga krav

Rädsla att göra fel

Värna lärarnas tid och samordna yttre krav - Hur sammanför man olika systematiska arbetsprocesser?

Örat mot marken

Mätningar visar inte allt

Helhetssyn

Vad krävs för att skolan ska fungera

Sök gemensamma nämnare

Mönster i olika mätningar

Ha koll på styrdokumentet (och forskningen)

Nödändigt för att motivera handling

... men det finns också andra sätt att motivera

Grundläggande målstruktur

- Helhetssyn – ”visionspaketet” för en skola
- Undervisningens kvalitet
- Elevhälsa
- Samverkan (skola fritidsverksamhet)
- Digital utveckling

Ett praktiskt exempel

I två undersökningar, Stockholms stads elevenkät och vår egen trygghetsenkät kunde vi hitta gemensamma nämnare:

- En relativ negativ avvikelse kring relation elev vuxna.

Insikt som ger en gemensam målbild för

- Elevhälsa
- Plan mot diskriminering och kränkande behandling
/Trygghetsplan
- Säkerhetsarbete

Samma målbild, samma aktiviteter men olika kvalitetsdjul!

Ytterligare ett exempel

Observationer, elevresultat och sociorganisatorisk skydds rond visade behov att:

Utveckla undervisningen med

- kollegiala besök och feedback.
- försteläroarstödd samplanering

Insikt som ger en gemensam målbild för

- SKA & SAM
(sociorganisatoriska mål)

Vi är här för eleverna men också för personalens skull.
Eftersträvansvärt att båda gynnas!

Tillit och förtroende

- En viktig grundprincip för arbete i s k komplexa verksamheter är att den som står närmast situationen har bäst kunskap om hur situationen bäst kan lösas.
- Skolledare behöver ge mandat till och lita på sina medarbetare att de fattar goda och rimliga beslut.
- Varför är vision och värden viktiga
- Mer om de team vi behöver, här ska tyngdpunkten ligga
- Resultatmedvetenhet – ett praktiskt exempel

Kan vi få en
handlingsplan, tack!

Hur många handlingsplaner kan du ha i huvudet?

En samhällelig bakgrundsbild

Höga förväntningar

Likvärdighet

Lagstyrning

Skola är en komplex verksamhet

Behovet av beslutsstöd i vardagen är stort!

Handlingsplaner är en lösning...

...men hur många handlingsplaner kan du hålla
i huvudet?

Visionen som alternativ

Handlingsplaner fångar inte komplexitet

Därför behövs riktning och principer

Riktning får vi genom:

- Vision
- Värden
- Grundläggande handlingar
- Kultur

Visionens pedagogiska värde

Samtalets kraft ger visionen värde

- Språkets funktion är samarbete
- Ger mer information
- Ger nya perspektiv
- Skapar förståelse, mening och helhet

Detta gäller alla samtalsformer men särskilt det professionella samtalet

”Vägen är målet”

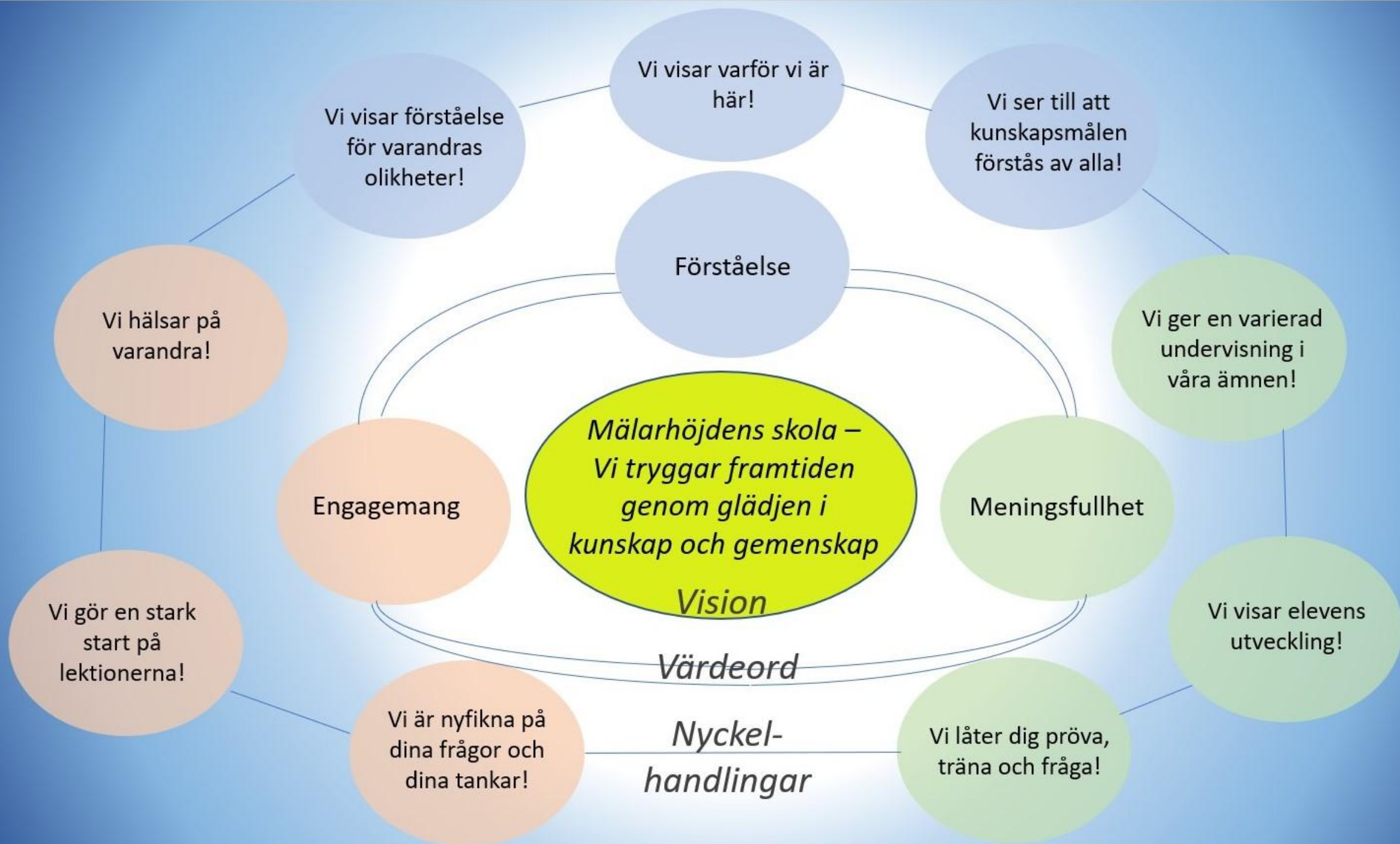
Överenskommelser

Ökad enighet

Minskad ensamhet

2480 skor att gå i

Pratade här om hur vi arbetade med skolans visionspaket. Arbetsmodellen inspirerad av Design thinking och handlar mycket om att praktiskt och empatiskt förstå elevernas värld, utmaningar, drömmar, behov et c och utifrån dem formulera visionen.

Vilket team
vill du ha?

Arbetsorientering

Social orientering

Arbetsorientering

”Icke-team”

”Effektiva team”

Gör handlingar som leder till effektivare team.

Bygg en kultur inte bara struktur.

”Destruktiva team”

”Ineffektiva team”

Omtanke
Socialt stöd

Delegering
Coaching

Styrning
Omtanke
Socialt stöd

Styrning

Social orientering

Hur sätta fokus på undervisningsutvecklingen för verklig effekt och ”görande” i klassrummet

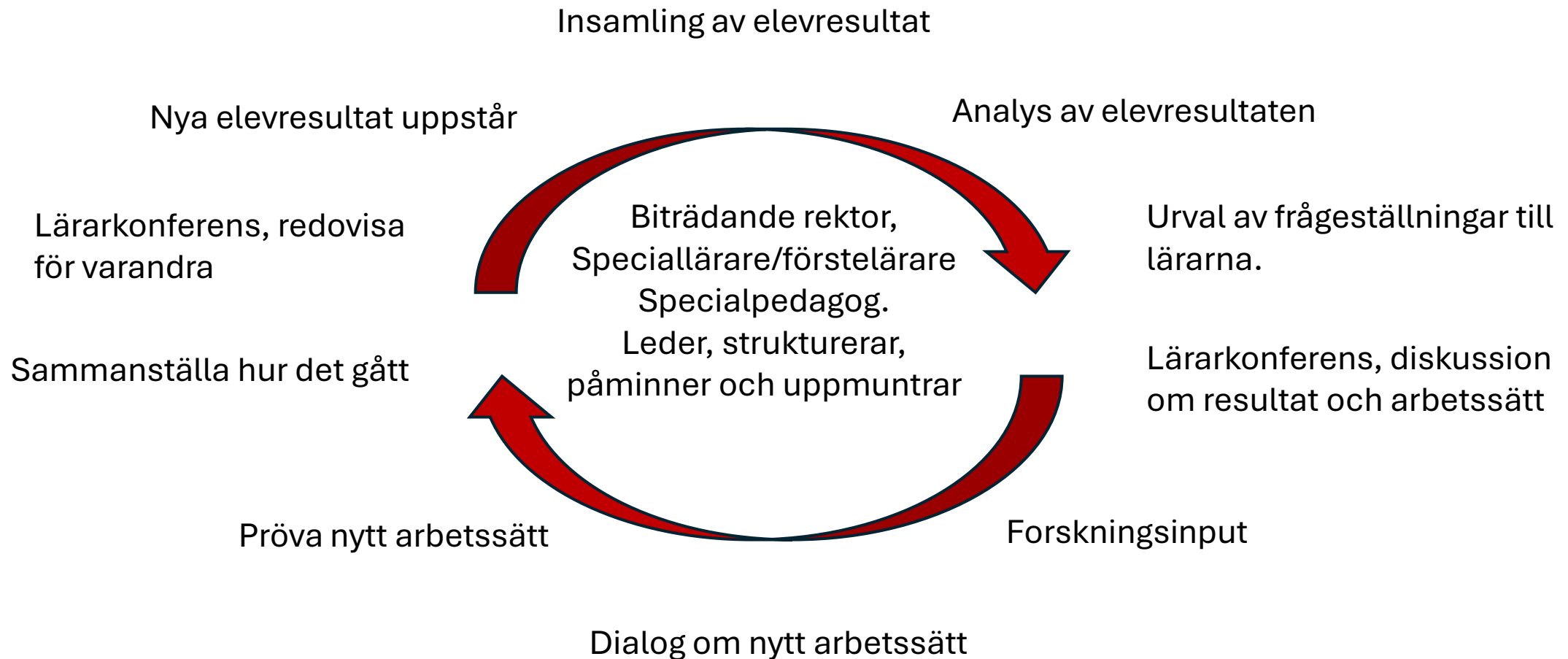
Att bli resultatmedveten och göra kvalitativa analyser är några av de saker som är svåra för lärare att hinna med.

Utvecklingsorganisationens mål – utveckla undervisningen

Vilka är de nödvändiga förutsättningarna

- Det praktiska: tid och rum
- Underlag
- Stödstruktur
- Ledarskap
- Inställning
- Det kollegiala samtalet

Ett praktiskt exempel årskurserna F-3

Äras dem som äras bör!

- Camilla Mild, biträdande rektor
- Catherine Witoldsson, speciallärare matematik
- Helena Svensson, speciallärare svenska och 1:e-lärare
- Sara Yoder, specialpedagog

- Eva Eriksson, 1:e-lärare
- Lisen Jonsson, 1:e-lärare
- Ann-Charlotte Stjernberg, 1:e-lärare

- Och hela lärargänget åk F-3 på Mälarhöjdens skola

2025

- **Påstående -
Förklara varför**
- **Mätning och
uppskattning av
längd**
- **Udda och jämna tal**

Återkommande svårigheter

Mät längd med avbruten linjal 2023, 2025

Problemlösning- Fler-steps-problem 2023, 2024,
2025

Korrekt tecknad beräkning 2023,2024, 2025

Algebra ”böror i lådan”2023, 2025

Problemlösning i lär-par

Problemlösningss- stegen

1	Läs 2 gånger	
2	Stryk under frågan.	?
3	Ringa in det viktiga.	
4	Gör en uträkning.	
5	Skriv svar.	
6	Är svaret rimligt?	

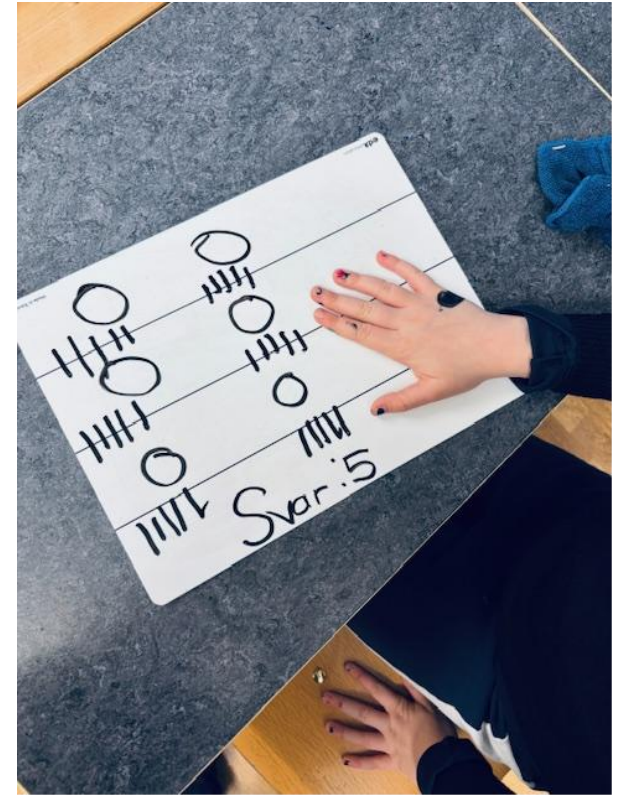
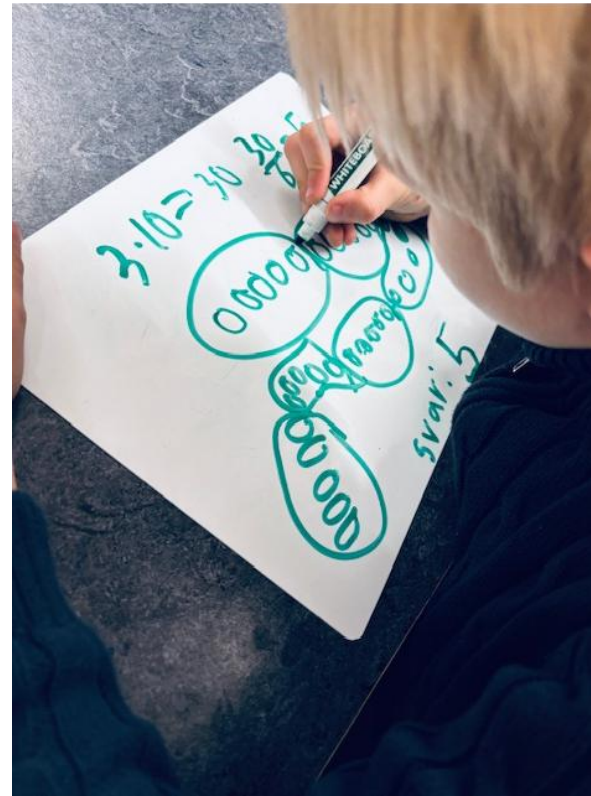
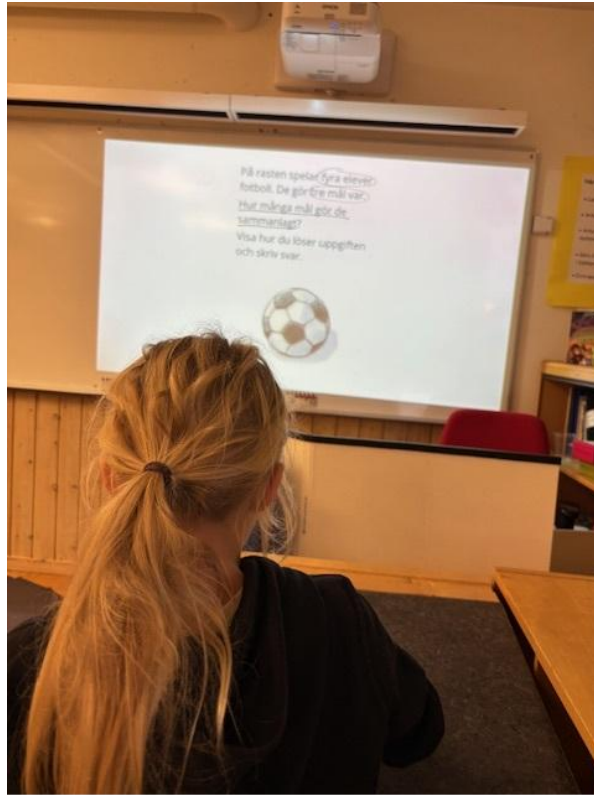
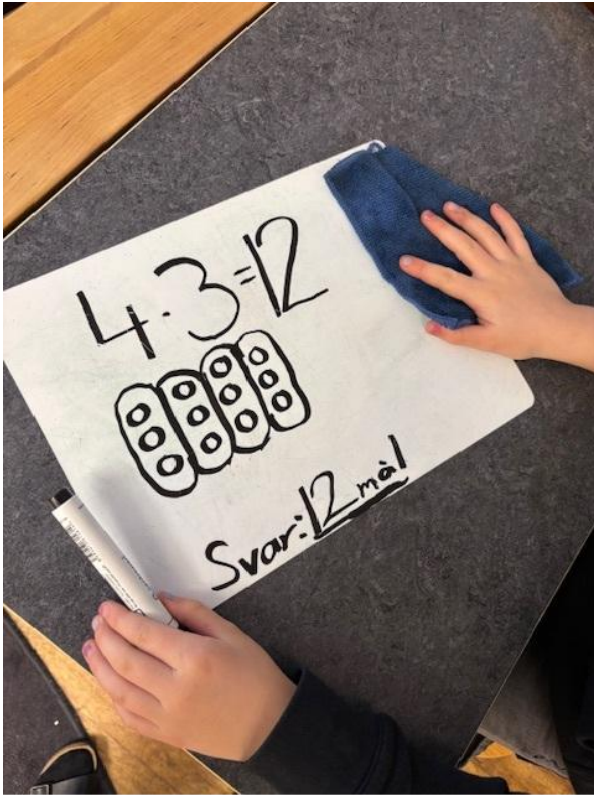
Gemensamt problem på tavlan

På rasten spelar fyra elever
fotboll. De gör tre mål var.

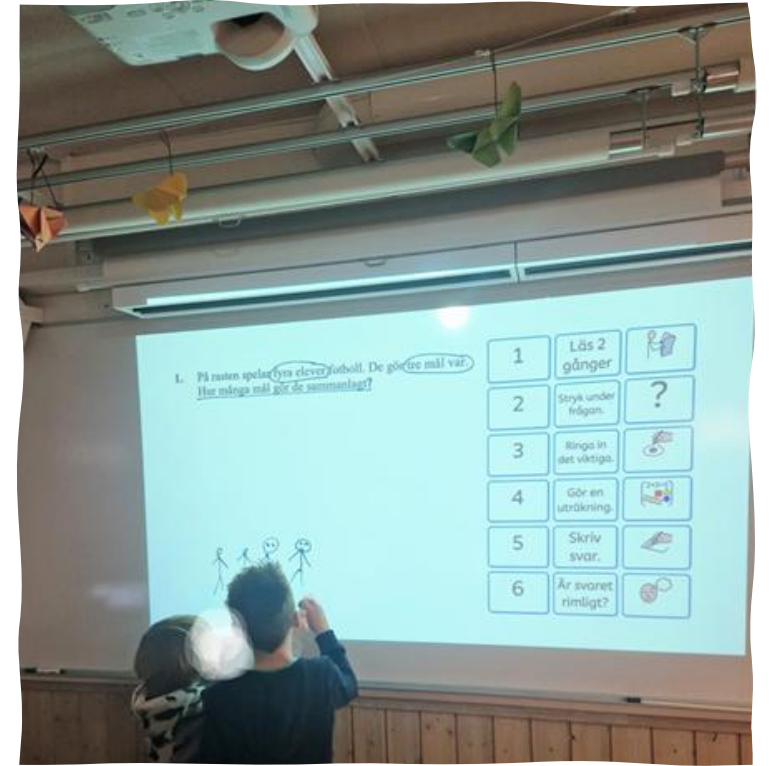
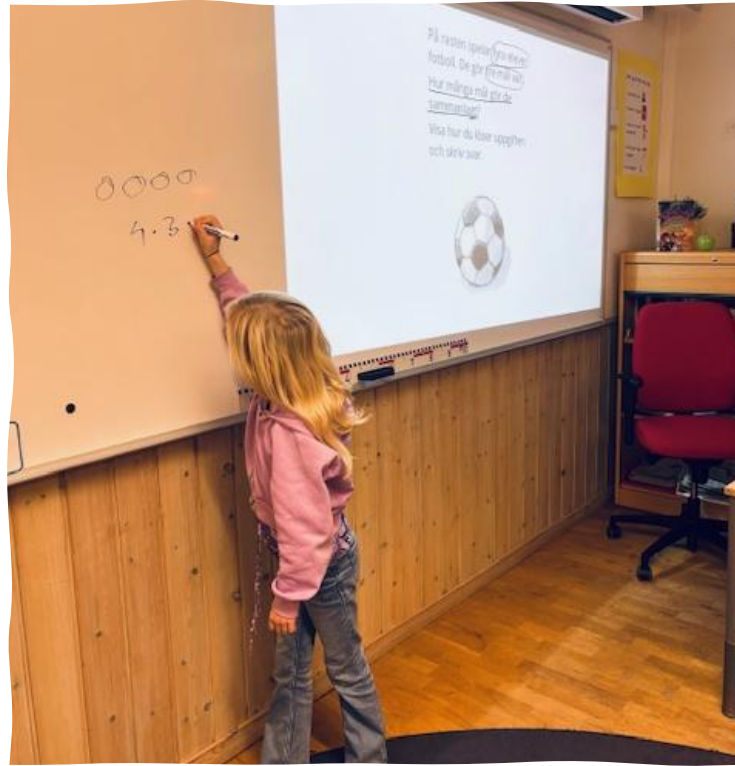
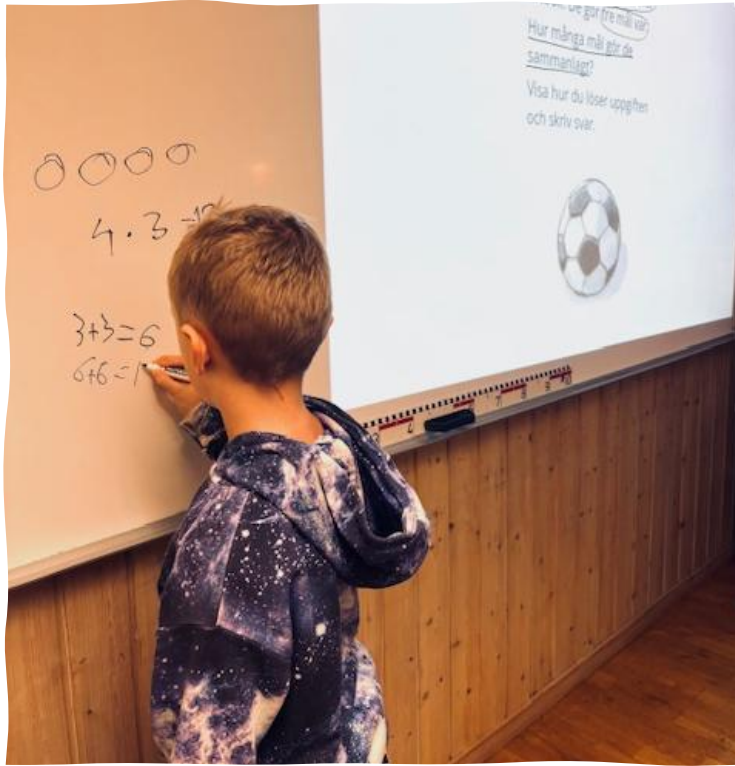
Hur många mål gör de
sammanlagt?

Visa hur du löser uppgiften
och skriv svar.

Problemlösning på mini-whiteboards

Vi tittar på elevernas olika lösningar.

Fokusområden

Samarbete

Dialog

Delaktighet

Struktur

Sammanfattning – hur skapas förutsättningar för undervisningsutveckling

- Insikt om det komplexa
- Tillit till professionerna
- Gemensam riktning genom visionspaket
- Igenkännbar målstruktur

- Närvarande chefer
- Resultaten är våra gemensamma
- Analysstöd och urval
- Expertis och vetenskaplig förankring
- Delaktighet – redovisa för varandra

- Fungerande arbetsorganisation och en dynamisk utvecklingsorganisation

Mälarhöjdens skola

Vi tryggar framtiden med glädjen i
kunskap och gemenskap

Stockholms
stad